

Zprávy, informace, oznámení

Kalendář akcí UP, významný informační dokument?

Nejen olomoucké tiskoviny KDY, KDE, CO; INFO, ZIP, nýbrž i novináři denního zpravodajství otiskují informace uveřejněné v Kalendáři akcí Univerzity Palackého. Význam tohoto kalendáře ocenilo i vedení naší alma mater. Sdělení o různých seminářích, besedách či konferencích by velmi ráda přejímala i redakce Žurnálu UP. Bohužel, nemůže. Kalendář akcí UP, sestavovaný sezónou od sezóny již několik let, sice je jakýmsi dokumentem či výčtem fakultních i celouniverzitních aktivit, žel musím říci, že rozhodně ne dokladem významným, jak se uvádí v nedávno rozeslaném příspěvě. Uveřejňované informace jsou totiž zastaralé. A nejen to. „Cože? Ověřujete datum konání Mezinárodního symposia týkajícího se studia reformního procesu v ČSR 1968? Ale slečno, vzdyl to proběhlo už loni!“, řekl jeden z organizátorů údajně nedávno proběhlé akce. I takové faux pas se vám, milí novinářští i nenovinářští přátelé, při ověřování může stát...

Význam Kalendáře Univerzity Palackého byl někdy oceněn. Vedení doporučilo, aby se v jeho sestavování pokračovalo. Věřu proč ne. Ovšem, „dodavatele“ informací, dostatečně zvažte, zdali sdělení, které médiím přes Konferenční servis RUP poskytnete, bude alespoň z devadesáti procent aktuální v době, kdy jej budou číst čtenáři.

V opačném případě se, i přes úsilí mnohých, jen potiskuje papír a mate veřejnost...

M. Poláková

Jen několik řádků

Výběr výzkumných záměrů

Fakulty, jejichž pracovníci získali velký objem peněz na svůj výzkum z externích grantových zdrojů, dostanou velký díl z institucionálních prostředků „osmistovky“ a naopak. Tak porozumělo smyslu „osmistovky“ vedení univerzity ve shodě s MŠMT.

Nyní je na fakultách, na jaké výzkumné záměry přidělenou částku vynaloží. Mnozí to cítí tak, že přijatý výzkumný záměr je věcí osobní či oborové prestiže, a získat nějaký, byť i jen malý podíl z prostředků „osmistovky“, je spravedlivé. A tak se v prvním kole mohlo sejít tolik výzkumných záměrů, že každý dostal stejný díl, byla by to tak nízká částka, že by nepřinesla prakticky žádný užitek. Měli bychom proto asi chápat první kolo jen jako orientační screening, jehož cílem bylo získat přehled o stavu výzkumu na fakultě.

Před druhým kolem bude asi nutné znovu si uvědomit, čemu má podpora výzkumných záměrů sloužit. Máme podpořit výzkumný záměr průměrného či strádajícího pracoviště systematické důležitosti oboru a umožnit mu tak zvýšení odborné úrovně? Nebo podpoříme pracoviště, které s pomocí externích grantů již více let dosahuje vědeckovýzkumných výsledků prokazatelně evropské, resp. světové úrovně? První alternativa dává nejvyšší naději, druhá jistotu, že bude splněn účel „osmistovky“: posun fakulty na evropskou úroveň prostřednictvím vědeckovýzkumných výsledků vybraných pracovišť a pracovníků vytipovaných podle výkonu. Protože UP očekává evropskou akreditaci (ŽUP č. 3, s. 3), je nutné na poli vědy a výzkumu podpořit záměry s garancí úspěšnosti na mezinárodní úrovni. Rozhodnutí o tom, které to jsou, bude důkazem strategického myšlení vědeckých rad a vedení fakult.

M. Hejtmánek

Fakultní nemocnice má novou jídelnu

Provoz jídelny FN byl zahájen 5. 10. 1998. Má 280 míst a rozsáhlý prostor je projasněný skleněným stropem. Jídla může sloužit i jako konferenční sál, ve stěnách je zabudováno ozvučení. Strávníci si tu už nepřipadají jako v „závodce“, ale jako v pěkné restauraci, kde vládne čistota, účelnost a pohoda.

-mh-

Workshop – Intenzivní léčba diabetu

Ve dnech 15. – 17. 10. bude uspořádán workshop s mezinárodní účastí na téma Intenzivní léčba diabetu, který proběhne na zámku v Chudobíně. Na organizaci se podílejí II. interní klinika FN a LF UP v Olomouci, Interní oddělení FN s poliklinikou v Ostravě, I. interní klinika LF UK v Plzni a Gerontologická a metabolická klinika LF UP v Hradci Králové. Workshop je určen lékařům a zdravotním sestřám a jeho cílem je rozšířit přehled současných možností léčby diabetu. Bylo přihlášeno na sto účastníků, kteří se budou moci mj. zdokonalit i v základních postupech při zavádění intenzivní léčby do praxe.

-Red-

(Podrobnější informace lze získat na sekretariátě II. interní kliniky LF UP v Olomouci, rovněž budou uveřejněny v některém z dalších čísel Žurnálu UP.)

Příští zasedání Kolegia rektora UP

Ve čtvrtek 15. 10. 1998 se koná zasedání KR UP, které bude jednat o stavu implementace nového zákona o vysokých školách na UP, o stavu a výhledu investičních akcí a velkých oprav, dále projedná akci *Den otevřených dveří na UP* aj.

-mao-

Pozvánka na výstavu

Od středy 7. 10. je v Galerii Velehrad (Wurmo-va ul.) instalována výstava Z. Příkrýla s názvem Biblické motivy v kresbách, medailích a plastikách. Výstava potrvá do 2. 11.

-map-

Laboratoř experimentální medicíny

Tato laboratoř vznikla nedávno na Dětské klinice LF UP jako specializované diagnostické a výzkumné zařízení. Vede ji MUDr. Marián Hajdúch, odchovanec Ústavu imunologie LF, zaměřený na molekulárně biologické aspekty nádorových onemocnění. Kromě toho se na pracovišti řeší ještě další výzkumné problémy, všechny však spojují metody molekulární biologie. Laboratoř je přístrojově vybavena na úrovni doby a pracuje v ní skupina postgraduátů. Bližší informace o tomto mladém a vědecky produktivním pracovišti přineseme v některém z příštích čísel Žurnálu.

-mh-

Otázka pro: RNDr. J. Tillich, CSc., prorektora UP pro studijní a pedagogické záležitosti

Můžete čtenáře Žurnálu UP informovat o důležitých bodech nedávne přednášky prof. ing. J. Honzík, CSc., děkana FEI VUT v Brně, věnované ECTS?

Prof. ing. J. Honzík, CSc., je členem evropského grémia pracujícího na kritériích ECTS. Přednáška, kterou proslavil, se týkala obecných zásad ECTS a pro nás byla významná zejména z pohledu nutných modifikací systému, který jsme přejali z plzeňské univerzity.

Jednou ze zásad, která významným způsobem usnadňuje studentskou mobilitu, je doporučení, aby studijní předměty (studijní moduly – obojí je možné používat) byly jednosemestrální, tzn., aby byl každý modul v daném semestru ukončen. Předpokládá se totiž, že studentská mobilita bude převážně omezena právě na jeden semestr a je tedy žádoucí, aby posluchači, kteří studují na dané škole jeden semestr, měli všechny absolvované předměty (moduly) ukončeny.

Prof. J. Honzík, CSc., také hovořil o hodnotách kreditů. Ty by měly být celočíselné, v krajním případě poločíslné. (Na některých fakultách byly tendence přepočítávat kredity na desetinná místa, což je pokládáno za nežádoucí.) Zatímco kredity vyjadřují kvantitativní ukazatele časové náročnosti studijního zatížení studenta potřebné ke zvládnutí určitého předmětu, klasifikace vyjadřuje kvalitu jeho zvládnutí. ECTS zavedlo doporučenou klasifikační stupnici, která je standardní pro projekty mobility podporované EU. Je navrhováno, aby i naše stávající klasifikace byla přizpůsobena přechodu do EU. Klasifikace

by byla tedy následovná: stupeň A používaný v ECTS by odpovídal naší klasifikaci – výborně, stupeň B by mělo odpovídat v naší klasifikaci plus velmi dobře, C – velmi dobře, D – plus dobře, E – dobře, F – nevyhověl. Hovořilo se také o vzorci, jenž hodnotí studijní periodu a obsahuje „vážený studijní průměr“. Ten je přepočítán na to, jak je předmět náročný, tj. kolik je mu přiřazeno kreditů. Získá-li student výbornou za předmět, jenž je dotován šesti kredity, je to považováno samozřejmě za větší úspěch než když výbornou získá za předmět, dotovaný např. kredity dvěma. A je tu ještě jedna věc, která se v rámci EU sleduje: četnost zastoupení v klasifikačních stupních by měla odpovídat tzv. Gaussově křivce, tzn., jestliže je hodnocení C (velmi dobře) považováno za jakýsi střed, pak by touto klasifikací mělo být hodnoceno studentů nejvíce a četnost dalších klasifikačních stupňů by měla ubývat jak směrem k hodnocení výborně, tak směrem k hodnocení dobře, eventuálně nevyhověl. V rámci EU se na statistické vyhodnocování klade značný důraz, neboť se považuje za jeden z ukazatelů kvality výuky, a tedy i fakulty.

Při přípravě nového studijního a zkušebního řádu, který s kreditovým systémem počítá, se pokusíme výše zmíněné modifikace respektovat.

M. Poláková

(Pozn. red.: Plné znění přednášky prof. J. Honzík, CSc., je na internetové adrese: http://www.msmt.cz/cp_1250/skupina3/Veda/DomPr/zakon/informace.htm)

Události

J. Harmer na Katedře anglického a německého jazyka PdF UP

V pondělí 21. 9. 1998 navštívil Katedru anglického a německého jazyka PdF UP pan Jeremy Harmer z Velké Británie, autor mnoha metodických knih a příruček, z nichž většina je také k dispozici studentům v knihovně katedry. V klubovně PdF pan Harmer přednesl přednášku na téma *Jak využívat kreativitu studentů*, které se zúčastnili jak učitelé, tak většina studentů anglické sekce katedry. Během přednášky pan Harmer zadával různé úkoly, při nichž přítomní měli možnost vžít se do role žáků a vyzkoušet si svou vlastní kreativitu. Prokázal tak, že je nejen fundovaným odborníkem v oblasti metodiky vyučování angličtiny, ale i skvělým pedagogem, který je schopen přimět k aktivní spolupráci tak různorodou skupinu, jaká se v klubovně sešla. Z přednášky všichni zúčastnění odcházeli s pocitem nejen příjemně a užitečně stráveného času, ale i mimořádně zdařilého zahájení nového semestru. Pro studenty prvního ročníku byla přednáška navíc i velkou motivací, která jim snad vydrží, až přijdou první zkoušky.

Po přednášce se pan Harmer setkal se členy katedry, s nimiž si vyměnil spoustu zajímavých zkušeností, poznatků i názorů. Na závěr své návštěvy pak poděkoval za milé přijetí, ocenil přátelskou atmosféru na katedře a předal každému členu katedry svou novou publikaci *How to Teach English* s osobním věnováním.

Celá akce probíhala pod patronací nakladatelství Addison Wesley Longman, pro něž Jeremy Harmer rediguje řadu „Handbooks for Language Teachers“. Účastníci přednášky měli možnost seznámit se s novou knihou J. Harmera i některými jeho dalšími publikacemi na výstavce, kterou připravil v klubovně zástupce nakladatelství v České republice pan Sebastian O'Connell.

S. Válková

Studenti na konferenci

Ve dnech od 10. do 12. 9. proběhla v Praze osmá mezinárodní konference pořádaná Asociací zástánců odpovědného vztahu k malým zvířatům (AOVZ), jejíž ústřední myšlenkou byla *Proměnlivá role zvířat ve společnosti*. Tato konference byla první svého druhu v zemích bývalého komunistického bloku a zúčastnilo se jí kolem 600 účastníků z více než 25 zemí světa. Referáty přednesli účastníci z různých zemí Evropy, severní Ameriky, z Číny, Tchajwanu, Japonska, JAR aj. Celá akce byla pořádána v pěkném prostředí hotelu Hilton Atrium, kde pro ni byly vytvořeny perfektní podmínky,

Země Antilop, nové CD brněnské kapely Kamelot, které bylo 6. 10. pokřtěno v olomouckém U-klubu. Roman Horký, Jaroslav Zoufalý, Petr Rotschein a Viktor Porkristl (na snímku) nabídli svým nejen skalním příznivcům (do U-klubu přišlo více než 250 fanoušků) průřez minulou i současnou tvorbou. A věru moc dobře.

-map-
Foto T. Jemelka

Ocenění překladatelského umění

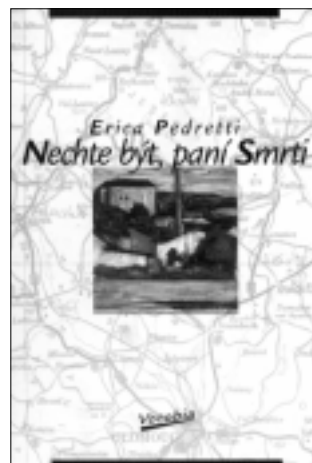
Český literární fond a Obec překladatelů udělovaly 1. 10. 1998 v Praze jako každoročně Jungmannovu cenu a řadu tvůrčích cen za překladatelské počiny minulého roku. Nositelkou jedné z tvůrčích cen se letos stala doc. PhDr. Lucy Topol'ská, docentka na Katedře germanistiky FF UP. Cena jí byla udělena za překlad románu švýcarské spisovatelky Eriky Pedrettiové *Nechte být, paní Smrti* (*Engste Heimat*), jenž vyšel v minulém roce v olomouckém nakladatelství Votobia.

Erica Pedrettiová, rodačka ze Šternberka (nar. 1930), nositelka řady významných švýcarských a německých literárních cen, se v tomto svém (nyní již předposledním) velmi moderně napsaném románu vyrovnává se vzpomínkami na harmonické dětství ve Šternberku, v Zábřehu a v Bruntále, na dramatický a tragický vpád „velkých dějin“ do privátních osudů dítěte a rodiny, na válku, odsun, vyhnání a sprádaní nových osudů v nové vlasti. Své vzpomínky proplétá autorka s událostmi novějšího data, se svou první cestou po Moravě v sedmdesátých letech, s druhou cestou v roce 1990, se svou švýcarskou současností, s reflexemi nad spisovatelským a malířským posláním i řemeslem. Všechny časové roviny románu spíná autorka starozákonním varujícím textem o nadčasovosti zla: „co se dálo, bude se dít zase... a není nic nového pod sluncem“.

Erica Pedrettiová je častou návštěvnicí Olomouce, na Katedře germanistiky FF již několikrát četla ze svých knih a diskutovala se studenty, své obrazy a instalace vystavovala ve Šternberku a v Havlíčkově Brodě. V loňském roce vznikla na germanistice diplomová práce věnovaná jejímu výtvarnému i literárnímu dílu.

Překladatelka a literární historička Lucy Topol'ská je s Erikou Pedrettiovou spřízněna volbou: jako věnování napsala Erika Pedrettiová Lucy Topol'ské do exempláře českého překladu: „Teď je mi doopravdy líto, že neumím číst česky“.

Kromě románu *Nechte být, paní Smrti*, vyšly v nedávné době v nakladatelství Votobia další překlady z pera Lucy Topol'ské – překlad vynikajícího románu Roberta

Neumanna o prvních poválečných dnech ve Vídni, *Děti Vídně*, autobiografický román Petra Härtlinga (autora spojeného životními osudy s Olomoucí podobně jako Erica Pedrettiová) *Srdeční stěna*, dobrodružný magický román pražského rodáka Leo Perutze *Mistr Soudného dne*.

Překladatelská činnost má na filologických katedrách FF UP svou tradici a své pevné místo. Překladatelské umění studentů kateder germanistiky, anglistiky a romanistiky FF UP bylo oceněno již letos v červnu celkem sedmi cenami v překladatelské soutěži Jiřího Levého pro mladé překladatele: druhou cenu (přičemž první letos nebyla udělena) získala Andrea Poldaufová za překlad z němčiny, třetí cenu Viktor Cháb za překlad ze španělštiny, čestná uznání pak Alena Kulczycká, Šárka Vlková, Radek Malý za překlady z němčiny, Martin Svoboda za překlad z angličtiny.

Dr. I. Fialová,
vedoucí Katedry germanistiky FF UP

pomáhat chovatelům ke zdokonalování jejich péče o zvířata.

Celá konference se nesla v duchu předchozích myšlenek a vystoupila na ní řada významných vědců, praktických lékařů, veterinářů a reprezentantů vládních i nevládních institucí. Okruhy přednášek byly velmi široké a nabídl pohled na vztah člověk – zvíře z mnoha různých úhlů, např. historického, kulturního, zdravotního, pedagogického, terapeutického, demografického, sociologického, etického apod. Kromě teoretických přednášek bylo možné zhlédnout ukázkou záchranářských psů ze SRN spojenou s prezentací slepeckých psů, kteří potvrdili „okřídlené“ rčení, že pes je nejlepším přítelem člověka. Velmi zajímavá byla také kolekce plakátů, kterých bylo přes 40 a jež prezentovaly některé projekty účastníků této akce.

Studenti Pedagogické fakulty UP v Olomouci, katedry přírodopisu a péstitelství prezentovali na konferenci výsledky výzkumu, který se mimo jiné zabýval zájmem dětí o chov zvířat a významem přírodovědných, chovatelských či ekologických kroužků. Účast na konferenci byla studentům umožněna tím, že jsou spoluřešiteli projektu, který podala Katedra přírodopisu a péstitelství PdF UP. Na konferenci se mimo jiné podařilo navázat různé kontakty, které budeme moci využít ve své další práci.

J. Sojka

Distanční vzdělávání na ose Olomouc-Poitiers

Pokračování ze str. 1

Nebylo tak obtížné obhájit citované dosti smělé tvrzení o pochopení problematiky distančního vzdělávání v průběhu třídenního pracovního pobytu. Téměř 60letá existence CNEDu má svou tradici, své zkušenosti, úspěšnou současnost a jasnou strategii pro budoucnost. Byť bylo v Poitiers zajímavě i hezky (ještě teď, v roli organizátora, oceňuji mimořádnou přízeň těch, co rozhodují o počasí), pracovní delegace naší univerzity se vrátila ke svým povinnostem a distanční vzdělávání ke svým rozvojovým programům. Nicméně, daří se mu lépe. Na ose Olomouc-Poitiers se zlepšila vzájemná informovanost a z ní vyplývající porozumění, zvýšila se důvěra ke společným postupům a mnohé, existující dosud spíše v rovině teoretické, získalo jasnější kontury.

Vzájemné poznání, zhodnocení dosažitelných společných kroků, nejbližší úkoly i perspektivy dlouhodobější spolupráce byly naplní zasedání Pilotního výboru pro naplnění smlouvy o spolupráci, podepsané představiteli francouzského Národního centra distančního vzdělávání (CNED) a olomoucké Univerzity Palackého v roce 1995. K oběma institucím se opět připojili zástupci Správy služeb zaměstnanosti Ministerstva práce a sociálních věcí. Společná problematika širšího uplatňování progresivních vzdělávacích a technologických trendů v oblasti celoživotního a dalšího vzdělávání je předmětem tripartitní smlouvy všech tří jmenovaných institucí a byla podepsána v Poitiers v loňském roce.

Delegace Univerzity Palackého byla vskutku reprezentativní. V čele s rektorem prof. Dvořákem ji tvořili prorektoré doc. Schulz a dr. Tillich a úřadující místopředseda senátu dr. Kvapil. Univerzitní Centrum distančního vzdělávání zastupovali dr. Vrba, doc. Jochmann a dr. Bednaříková, tvůrčí tým audiovizuálního centra pak tvořili Mgr. Vrba a J. Menšík. Minis-

terstvo práce a sociálních věcí zastupovali ing. Kasnar, vrchní ředitel Správy služeb zaměstnanosti a ing. Válek, ředitel Úřadu práce v Olomouci. Delegaci CNEDu, nejvýznamnější evropské instituce v oblasti distančního vzdělávání, tvořili rektor akademie a generální ředitel pan Moreau, ředitel pro mezinárodní vztahy pan Bourrel, ředitel pro oblast celoživotního vzdělávání pan Ferres, ředitel Institutu přípravy odborníků pro oblast distančního vzdělávání pan Coutret (dlouhodobý ředitel Institutu CNED v Lille a po dobu šesti let koordinátor naší spolupráce) a další. Třídenní pracovní pobyt zahrnoval společně zasedání všech zmíněných představitelů jednotlivých institucí. Jeho cílem bylo zhodnotit dosavadní postup a stanovit další společné cíle a strategie jejich dosažení; jednání probíhala v sekcích a byla zaměřena na:

- **vzdělávání vzdělavatelů dospělých**, postupně převzetí komentovaného překlada 18 modulů vysokoškolského kurzu, připraveného univerzitou v Rouenu;

- **příprava odborníků v řemesle distančního vzdělávání**: adresáty jsou vzdělavatelé dospělých ve státních, podnikových i soukromých institucích;

- **právo a psychologie** (univerzity v Lille a v Paříži); především dílčí uplatnění v programech odpovídající vysokoškolské přípravě;

- **francouzština jako cizí jazyk**: na prvním místě další vzdělávání učitelů francouzského jazyka na základních a středních školách: jazyk, didaktika, civilizace. Ve spolupráci s Institutem CNED v Poitiers a s francouzským velvyslanectvím v Praze;

- **vzdělávání pracovníků ve státní správě**: vědomosti a dovednosti nezbytné k výkonu kvalifikovaného odborníka státní správy, příp. samosprávy. Prvotním naplněním této osy spolupráce je spolupráce CNEDu a UP se správou slu-

žeb zaměstnanosti MPSV a uplatnění distančních metod a forem v zavedené přípravě jeho pracovníků. Přímým partnerem obou institucí je Středisko otevřeného a distančního vzdělávání rezortu při Úřadu práce v Olomouci;

- **nové vzdělávací, informační a komunikační technologie**, společné využití možností mezinárodního spojení, multimediální studijní opory, videokonference jako nástroj interaktivní distanční komunikace. Partnerem jsou především AVC UP a CVT UP a další součásti Informačního centra UP;

- **návštěvu jednotlivých zařízení generálního ředitelství CNED**: „télé-accueil“ – dálkový zápis a informační služba, „Campus électronique“ – zdroj internetových informací, Audiovizuální centrum, Centrum nových technologií, Škola řemesla distančního vzdělávání, Multimediální studovna a další.

Konec dobrý, všechno dobré. Co zůstává, je přínos vzájemného poznání, hlubší oboustranné pochopení smyslu a možností vzájemné spolupráce a vůle pokročit v konkrétních realizacích. Příští setkání je dohodnuto, příjemnou a funkční příležitostí bude další květnový ročník Academia filmu Olomouc a s ním tradičně spojená konference, týkající se problematiky progresivních vzdělávacích trendů a moderních technologií. Jako obvykle, s partnerskou účastí francouzského CNED.

Závěrem bych chtěl poděkovat vedení Univerzity Palackého a Senátu UP za zájem o rozvoj progresivních vzdělávacích trendů a technologií na naší alma mater. Konstatovat, že nás potěšil souhlas rektora UP prof. L. Dvořáka, že CDV si nevynechá. „Kdo nenavštívil CNED, ví opravdu o distančním vzdělávání jen něco (málo).“ Koneckonců, proč nepozvat nevěřící Tomáše k návštěvě CNEDu? Do roka a do dne?

CNED – čísla a fakta

Šedesátiletá historie CNEDu má svůj počátek především v distančním vzdělávání školní mládeže, především té, která se v obsazené Francii nemohla či nechtěla připravovat v tradičním školním prostředí.

O současném CNEDu pak hovoří především čísla: v osmi institucích zřízených na území Francie dnes studuje zhruba 400 000 zájemců (z toho 80% dospělých) o další vzdělávání, příp. o rozšíření či do-

plnění vzdělání poskytované jinou (státní, soukromou) institucí.

CNED nabízí 3 300 nejrůznějších vzdělávacích aktivit, které reagují na veškerou možnou potřebu či poptávku. Jedná se o přípravu či studium na úrovni školní docházky (základní a střední školy) a o další vzdělávání především dospělých, o studium vysokoškolské, o širokou škálu kvalifikačních a rekvalifikačních kurzů pro státní správu a samosprávu či o pestrou

nabídku pro širokou veřejnost, s cílem zvýšit si doplněním či rozšířením dosažitelné kvalifikace šanci uspět na trhu práce.

Vzdělávací pomaturitní aktivity zahrnují jak ucelené univerzitní diplomní studium (například právo, psychologie, andragogika, vědy o řízení a správě podniků, filologie apod.), tak univerzitní diplomy o absolvování předepsaných dílčích (kreditních) či doporučených (kvalifika-

doplňujících či rozšiřujících) disciplín (mezinárodní obchod, informatika, dietetika, gerontologie, sportovní fyziologie a patologie, astronomie a astrofyzika, turismus a další). Veškerá univerzitní studia jsou zajišťována ve spolupráci s partnerskými vysokými školami, například v Lille (právo), v Rouenu (andragogika), v Paříži (psychologie), v Poitiers (vědy o řízení, jazyky) apod. Spolupracující univerzity jsou garanty obsahu a splněního cíle (vydávají diplomy na základě totožných požadavků pro studenty prezenční a distanční), CNED je dodavatelem celkového rámce studia, všech podmiňujících aspektů jeho realizace, jinak řečeno jeho ucelené logistiky. Jedná se zejména o veškerý kontakt s adresátem studia, jeho učitelé, tutori a korektory, o průběžné řízení studia a organizaci distančních i prezenčních vzdělávacích aktivit (konzultace, korektury, zkoušky), o tvorbu a distribuci studijních opor apod.

Mezi pomaturitní formy studia patří rovněž nabídka kurzů, které rozšiřují školské poznatky o vědomosti a dovednosti, které aktuálně vyžaduje společenský a hospodářský vývoj v zemi. Patří sem především dílčí funkční poznatky z ekonomie, práva, informatiky a dále znalost cizích jazyků (včetně jazyka odborného).

Pro lepší pochopení fungování této, v nejlepší smyslu slova „továrny na

vzdělání“ je však třeba uvést ještě další zajímavá čísla: oněch 3 300 vzdělávacích modulů je součástí přibližně 500 ucelených vzdělávacích programů. Z celkového počtu 400 000 zapsaných je 30 000 zájemců mimo metropolitní Francii, tedy ze zámořských departementů či obecně ze zahraničí. Zajímavý je ovšem i počet těch, kteří jsou garancí všeobecné spokojenosti se službami CNEDu, v oblasti organizační, pedagogické, technologické a dalších. Stálých zaměstnanců je 6 000, externích spolupracovníků dvakrát tolik, 12 000. Techniků je 250, stejně jako další skupiny organizátorů, metodiků, tvůrčích pracovníků apod. patří mezi stále zaměstnance. Oněch neodmyslitelných 12 000 „distančních smluvních partnerů“, to je kvalifikovaný tým vzdělavatelů: autoři obsahů studijních opor, partneři odborných metodiků CNED pro zpracování obsahů v distanční formy, autoři ideových scénářů pro mediální studijní opory, dále přímí vzdělavatelé vzdělávajících se subjektů (konzultanti, průvodci nástrahami kurzů, korektori a další).

CNED, který je veřejnoprávní institu-

ci, vedle konkrétních poznatků bylo pro naši delegaci podnětné pochopit i jeho celkovou filozofii, zaměření, cíle a strategie jejich naplnění. Jistá podřízenost francouzskému Ministerstvu vzdělávání, výzkumu a technologií (pak se divte, že u nás distanční vzdělávání je na distanc, tedy na hony vzdáleno odpovídajícímu úřadu, kde mládež a školství stále dominují celospolečenskému rozvoji vzdělanosti) je dána tradicí a rozhodujícím podílem státu na budování a rozvoji CNED (přičemž jen za posledních 7 let se subvence státu snížily z 50 na současných 20 procent). Důležitým faktorem je ovšem rovněž zadavatelská role státu, především pokud jde o vzdělávání handicapovaných (nejen dětí a mládeže), rozšíření jinak nedostupné nabídky ve školách v menších lokalitách, zvyšování kvalifikace absolventů středních a vysokých škol (v zájmu uplatnění na trhu práce) apod.

Vy ještě neznáte CNED? Tak zavolejte!

Dokonalá komunikace s potenciálním klientem – to je jeden ze základních kamenů strategie CNEDu. Návštěva „télé-accueil“, operační jednotky dálkového zápisu, vysvětlí mnohé z logistiky této instituce. Zavoláte-li odkudkoliv na jediné číslo (zkuste to, 05 49 49 94 94), spojíte se s jedním z operátorů komunikace (je jich ve špičce, tedy v září a v říjnu, kolem osmdesáti, v klidnější jarní sezóně kolem třiceti), který vám poskytne veškeré potřebné informace o kurzech, možnostech či podmínkách zápisu, délce, trvání, ceně apod. Pokud jste již někdy s CNEDem komunikovali, váš partner (profesionál pokud jde o téma i komunikaci, školený CNEDem, požadované vzdělání maturity plus dvou až čtyřleté odborné studium) ví o vás vše (tedy jeho počítač) dříve, než stačíte vyslovit svůj dotaz, přání či požadavek. Vše podstatné průběžně zaznamenává pod vaším kódem v odpovídající databázi, při příštím zavolání se tedy už nemusíte opakovat, jste operátoru známý, stal jste se již jeho partnerem (nebo alespoň máte tento pocit). CNEDu už nikdy neuniknete. Budete průběžně,

obvykle písemnou – poštovní – formou, o jeho nabídkách informováni. Říkáte, že jakkoliv informovaný operátor nemůže vědět vše? Máte pravdu. Ale operační logistika s tím počítá. V případě, že váš dotaz je nadstandardně odborný (eventuálně časově náročnější), stěhuje vás váš operátor, přeneseně, z „přízemí do prvního patra“. Jen o několik kanceláří dál jsou operátoři specialisté, zaměření na odborné dotazy týkající se obsahu kurzů, charakteru studijních opor, požadovaného předchozího vzdělání či nezbytných vědomostních a dovednostních předpokladů. Přebírají záměr vaší původní komunikace a s velkou pravděpodobností budou schopni plně uspokojit vaši chvályhodnou, vzdělanostních cílů a obsahů týkající se zdělavost.

Vy však chcete vědět víc. Znat podrobně strukturu kurzů, dílčí zaměření, organizaci výuky v příslušném institutu, případně odbornost vašich budoucích vzdělavatelů. Tak tedy pokračujte, z prvního patra do druhého, k operátorovi odborně zaměřenému na problematiku toho kterého institutu. V Lille se dozvíte vše o stu-

diu evropského práva, ve Vanves o zaměření kurzů klinické psychologie. A také jak to funguje na Univerzitě Paris 8, která je v tomto případě partnerem pařížského institutu CNED.

Poměr dotazů je dle zajímavé statistiky CNEDu 80% v přízemí, 15% v prvním a 5% ve druhém patře.

Nicméně, abychom nezapomněli. Vaše telefonování od přízemí nahoru je zdarma, i když může jít o spojení s odborníkem na druhém konci Francie. A kategorický příkaz operační logistiky zní: do 10 sekund musíte mít spojení. Vždycky, obsazený tón neexistuje. To je ovšem teorie. V praxi, jak sděluje naší lehce logisticky udivené delegaci ředitel TÉLÉ-ACCUEIL, letos telefonická reakce jeho operátorů na zavolání klienta nepřekročila **dvě sekundy**; na jaře i na podzim, každý den, v kteroukoliv denní dobu. Alespoň víme, jak to myslí v CNEDu s naplněním požadavků certifikace „QUALITÉ TOTALE“. A jak my to známe alespoň teoreticky: nemožné do tří dnů, zázraky ihned.

Připravil PhDr. J. Vrba, CSc.

Z vědeckých pracovišť UP

Výsledky Projektů 250 na UP

V minulém čísle Žurnálu UP jsme informovali o jednom z pěti projektů realizovaných na UP v rámci programu Posílení výzkumu na vysokých školách (projekty 250), které v roce 1996 vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Po dvou letech činnosti Centra analytické chemie molekulárních struktur (CACHMS) přinášíme rozhovor s hlavním řešitelem tohoto projektu prof. MUDr. RNDr. Vilímem Šimánkem, DrSc.

Pane profesore, můžete nám přiblížit historii vašeho pracoviště?

Centrum analytické chemie molekulárních struktur bylo vybudováno v rámci programu Posílení výzkumu na vysokých školách vyhlášeného MŠMT ČR v roce 1996. Společný projekt podala tři olomoucká pracoviště a jedno pracoviště brněnské: Katedra analytické chemie Přírodovědecké fakulty, Ústav lékařské chemie Lékařské fakulty, Laboratoř růstových regulátorů Přírodovědecké fakulty a Ústavu experimentální botaniky AV ČR a Ústav analytické chemie AV ČR. Projekt usiloval o investiční vybavení a vytvoření týmu vědeckých pracovníků schopných řešit náročné výzkumné úkoly mezioborových disciplín. Kromě tohoto záměru projekt sleduje řešení palčivého problému současné vědy v České republice, a to zájem mladých pracovníků pracovat ve výzkumných týmech. Na projektu pracuje pět stálých pracovníků ve věku do 30 let, tři pracovníci na částečný úvazek a sedm konzultantů, vysokoškolských profesorů a odborníků z AV ČR. Činnost centra je plánována na pět let.

Můžete stručně shrnout vědecký program centra?

V prvních dvou letech projektu se řešitelé soustředili na problémy, které lze shrnout do čtyř hlavních témat:

- vývoj nových technik pro dělení, izolaci a stanovení biologicky aktivních látek;
- studium vztahů mezi strukturou a biologickou aktivitou vybraných látek;
- aplikace nových analytických technik vhodných ke studiu biologické aktivity makromolekul;
- využití spojení metody kapalinové chromatografie s hmotnostní spektrometrií k analýze látek v bio-

logických maticích.

Jako příklad uvedu izolaci látek z rostlin rodu *Fumaria*, kde jsme sledovali jejich antioxidační aktivitu a zavedli jsme nové metody pro studium těchto účinků. U některých z nich byl prokázán cytoprotektivní účinek. Rozsáhlým úkolem bylo vypracování metod pro stanovení purinových a pyrimidinových derivátů. Pozornost vzbudily práce týkající se stanovení aktivit enzymů podléhajících se na metabolismu těchto látek u člověka. Další zajímavou kapitolou byl vývoj nových metodických postupů pro detekci a stanovení návykových látek a jejich metabolitů. Rozsáhlé studie byly věnovány separacím optických izomerů těchto látek. Z dalších témat je možné zmínit velmi zajímavou skupinu regulátorů rostlinného růstu, cytokininů. Pro řadu jejich strukturálních analogů, u kterých byl prokázán cytostatický účinek, jsou vypracovány analytické postupy.

A co praktické aplikace?

Většina výstupů z projektu je cíleně směřována pro využití v lékařství, farmaceutickém průmyslu, klinické biochemii, molekulární a buněčné biologii a příbuzných oborech. Například elektroforetické metody vyvinuté pro stanovení purinových a pyrimidinových metabolitů jsou dnes rutinně využívány na dětské klinice FN k časné diagnostice řady vrozených onemocnění.

Jaké metody výzkumu jsou v práci centra preferovány?

Práce centra je založena především na vývoji účinných separačních metodik. Na prvním místě je třeba jmenovat vůbec nejdražší přístroj centra – kapalinový chromatograf ve spojení s hmotnostním spektrometrem. Jednou z velmi perspektivních analytických separačních metod je kapilární elektroforéza. Brněnská skupina se zabývala studiem dvojrozměrné techniky přímého spojení kapilární izotachografie (CITP) a kapilární zónové elektroforézy (CZE). Cenné výsledky poskytují rovněž spektrální laboratoř vybavená především spektrometry pro ultrafialovou a viditelnou oblast. Široké uplatnění našla též ultracentrifuga pořízená z prostředků centra.

Jakým způsobem je o výsledcích vaší práce informována veřejnost?

Pracovníci centra se aktivně účastní vědeckých konferencí a výsledky publikují v renomovaných časopisech. Přestože první dva roky činnosti centra byly věnovány především etablování nových měřících metod a vypracování nových pracovních postupů, již za tu krátkou dobu se centrum může pochlubit nejméně 20 hodnotnými publikacemi a 40 konferenčními příspěvky. Pro olomoucké zájemce, ať už z řad studentů, vědeckých pracovníků či laické veřejnosti jsou dvakrát do roka pořádána přednášková odpoledne, na nichž informujeme o nových výsledcích. Nejbližší příležitost budou mít všichni zájemci 4. 11. ve 13 hod. na katedře analytické chemie (tř. Svobody 8).

Vzbuzují vaše publikace zájem?

O naší práci je tradičně zájem jak ze strany základního výzkumu, tak aplikovaného výzkumu, průmyslových podniků či servisních laboratoří. Svědčí o tom široká spolupráce s četnými pracovišti.

Spolupracujete také se zahraničními laboratořemi?

Věda se nedá provozovat bez vzájemné komunikace mezi špičkovými pracovišti. Samozřejmě i centrum má tradiční dobré styky s celou řadou renomovaných zahraničních pracovišť. V oblasti elektromigračních metod je to například Technická univerzita v holandském Eindhovenu nebo tým profesora Lindnera z vídeňské univerzity. Výsledky výzkumu purinových látek konfrontujeme s Purine research laboratory v Londýně. Profesor Fanali z Říma je uznávaným odborníkem v oblasti chirálních separací. V současné době končí dlouhodobý pracovní pobyt našeho pracovníka na švédské zemědělské univerzitě. Časté jsou stáže našich pracovníků na univerzitách v Regensburgu, Bayreuthu, Montpellier, Norwichi nebo Jeruzaléme. A mohl bych jmenovat celou řadu dalších pracovišť.

Závěrem je třeba poděkovat všem, kteří moudře rozhodli poskytnout prostředky na vědu a výzkum a výrazně přispěli k rozvoji tvůrčí práce mladých lidí.

Děkujeme za rozhovor.

Mgr. P. Barták, Mgr. D. Jirovský

Představujeme: noví profesori Univerzity Palackého

Pokračujeme v seznamování s novými profesory UP jmenovanými s účinností od 1. 6. 1998:

Prof. Mgr. Josef Mikeš, DrSc. (nar. 1952)

Přírodovědecká fakulta UP, Katedra algebry a geometrie
Obor: geometrie a topologie
Vědeckou a výzkumnou specializací prof. J. Mikeše jsou difeomorfizmy variet s afinní konexí.

Je autorem (spoluautorem) 100 vědeckých publikací, z toho 90 publikovaných v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:
Mikeš, J.: *Geodesic mappings of affine-connected and Riemannian spaces*. *J. Math. Sci. New York* 1996, 78, 3, str. 311–333.

Mikeš, J.: *On the general trace decomposition problem*. *Diff. Geom. and Appl. Proc. Conf. Brno* 1996, str. 45–50.

Mikeš, J., Starke, G. A.: *K-concircular vector fields and holomorphically projective mappings on Kählerian spaces*. *Rend. del. Circolo Mat. di Palermo*

1997, Ser. II Suppl. 46, str. 123–127.

Poslední kongresovou přednášku na téma *Geodesic mappings and its generalizations* přednesl v rámci mezinárodní konference Diff. geom. and its appl. (Brno, 9. – 15. 8. 1998).

Prof. Mikeš vede dva postgraduální studenty v oboru geometrie a pod jeho vedením obhájí tituly pět kandidátů věd. Na Přírodovědecké fakultě UP přednáší v oboru geometrie.

Prof. RNDr. Richard Pastorek, CSc. (nar. 1940)

Přírodovědecká fakulta UP, vedoucí Katedry anorganické a fyzikální chemie.
Obor: anorganická chemie
Vědeckou a výzkumnou specializací prof. Pastorka představují koordinační sloučeniny prvků trždy železa s S₂P₂N a O-ligandy.

Je autorem (spoluautorem) 99 vědeckých publikací, 11 skript a jedné monografie, z toho 40 prací bylo publikováno v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:

Pastorek, R., Kameníček, J., Březina, F., Šindělář, Z., Jehlárková, E., Duffy, N., Glowiak, T.: *Dithiocarbamate complexes of nickel with PPh₃ (dolní index) and isothiocyanate as mixed ligands*. *Chem. Papers* 48, 1994, str. 317.

Pastorek, R., Trávníček, Z., Šindělář, Z., Klička, R., Březina, F., Marek, J.: *Ethylxanthates and isopropylxanthates of nickel with PPh₃ as mixed-písmeno pí-acceptor ligand*. *Polyhedron* 14, 1995, str. 1615.

Pastorek, R., Trávníček, Z., Šindělář, Z., Březina, F., Marek, J.: *Pyrrolidindithiocarbamate complexes of nickel with P-donor ligandi in coordination sphere*. *Polyhedron* 15, 1996, str. 3691.

Poslední prezentace výsledků vědecké práce proběhla na vědeckém setkání v roce 1997 v Lisabonu (European crystallographic meeting) pod názvem *Nickel (II)-complexes with substituted dothiocarbamate, halogen and PPh₃ as mixed ligands* (Kameníček, J., Pastorek, R., Walla, J.) a ve Zlíně na 50. sjezdu CHS (Pastorek, R., Ptašek, P., Trávníček, Z., Březina, F.: *Heterocyklické Ni(II)-dithiocarbamaty s můstkovými ligandy*).

Prof. Pastorek vede jednoho postgraduálního studenta v oboru anorganická chemie.

Na Přírodovědecké fakultě UP přednáší v oborech obecná chemie, koordinační chemie a termická analýza.

-mav-

Diskuse, názory, ohlasy

K „olomouckým šedesátým létům“

1/ Již sama živá diskuse o výstavě *Oznámení o lkarově letu* s podtitulem *Olomoucká šedesátá léta v zrcadle výtvarné kultury*, probíhající do konce roku v olomouckém Muzeu umění, naznačuje, že se jedná o novátorský čin, pokus oprvnit skutečně kritický a současně syntetický pohled na výtvarnou tvorbu té doby. Tým odborných pracovníků Muzea umění vedený doc. dr. P. Zatloukalem se přípravou výstavy úspěšně zhostil obtížného úkolu, jímž bylo představit na pozadí poválečné výtvarné scény a dobové kulturní atmosféry to, co bylo z olomoucké výtvarné tvorby šedesátých let kvalitativně nejvýraznější a vzhledem k soudobému vývoji světového umění skutečně příznačné. To vše v podmínkách (z hlediska historie) nepřilíh velkého časového odstupu, v atmosféře provinčního města protkaného mnoha úzkými osobními vazbami, přátelstvími i animozitami kořenícími mnohdy ještě v oněch minulých časech. Ocenit je třeba zejména snahu kurátorů zbavit se tradičních klíše, která provázela hodnocení zdejšího výtvarného umění, a stanovit pevná kritéria a hladinu výběru při třídění poměrně bohatého materiálu poznamenaného však mnohdy průměrem, banalitou a přizpůsobivostí. Pořadatelům se tak podařilo vytvořit přesvědčivý obraz výtvarného umění šedesátých let v doposud podobným způsobem nikdy předtím nepředstaveném souboru děl. Často příznačné právě těch děl, která byla odsouvána do pozadí, poněvadž byla vytvořena tehdejšími „outsidery“ nebo vznikala v pomezích oblastech amatérské tvorby (např. činnost skupiny DOFO). V tomto smyslu je výstava nejen rekapitulací, ale klade otázky, jež jsou aktuální také pro naši současnost, otázky po morální dimenzi a odpovědnosti umění.

2/ Protože část výstavy připravená dr. A. Šimkovou, v níž byla doba šedesátých let rekonstruována dochovanými dobovými dokumenty, již skončila, chci upozornit na obsáhlý katalog výstavy, který je nejen cenným průvodcem po expozici výtvarného umění, ale i bohatým souborem materiálu a zdrojem informací pro ty, kteří se chtějí o této době dovědět více. Zejména mladší generace, které nebyly přímými účastníky dění, mohou být překvapeny šíří, kvalitou a rozmanitostí kulturního života, který tehdy, přes ideologická omezení, dotvářel osobitou atmosféru města. K specifickému charakteru a k vitalitě projevů tohoto poměrně krátkého období tvůrčího uvolnění a vzepětí přispěla nemalým podílem, činností svých učitelů a studentů, i olomoucká univerzita.

Je nutno pozitivně hodnotit skutečnost, že katalog je koncipován jako dobová sonda širšího kulturněhistorického záběru. Vlastnímu vstupnímu pojednání o vývoji olomoucké výtvarné scény od doby poválečné po konec šedesátých let P. Zatloukala předchází historický úvod P. Urbáška a přehled bohatého a mnohotvárného kulturního života v Olomouci od V. Hudce, T. Lazorčákové, J. Stýskala a A. Štěrbové. Obsažným souhrnem biografického, faktografického a bibliografického materiálu, jenž bude jistě užitečný pro další zpracování tématu, které by mělo jít směrem zjemnění metod uměleckokritické práce a širěji zaměřeného komparativního studia, jsou hesla tvůrců, skupin, institucí, na nichž kromě P. Zatloukala spolupracovali členové přípravného týmu L. Daněk, M. Soukup, A. Šimková, Š. Müllerová G. Elbelová. Dobovou atmosféru dokresluje příspěvky osobního vzpomínkového charakteru některých přímých účastníků tohoto dění.

Hana Myslivečková

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Dne 10. září 1998 jsem měl ve Varšavě potěšení setkat se osobně s Ryszardem Kapuścińským, současným polským publicistou formátů a vzhlasu meziválečného „zúřivého reportéra“ Egona Erwina Kische. Český zatím vyšly Kapuścińského knihy o Etiopii (*Na dvoře krále králů*, 1980), o Íránu (*Na dvoře šáha šáhů*, 1981), *Fotbalová válka* (1983) a o rozpadu Sovětského svazu (*Impérium*, 1995). V deníku *Gazeta Wyborcza* otiiskuje nyní Kapuściński pasáže ze své nové knihy o Africe pod titulem *Eben a polská knihkupectví nabízejí třetí svazek Kapuścińského postřehů a výpisků nazvaných*

LAPIDÁRIUM,

což v tomto případě neznamená sbírku kamenných artefaktů, ale aluzi na lapidární, tj. stručný a úsečný styl římských nápisů. Dovoľuji si pro potěšení čtenářů *Žurnálu UP* vybrat a přeložit několik fragmentů z *Lapidaria III*, které ostatně jako celek využívá postmodernistické „poetiky fragmentu“:

„V letadle z Vídně do Varšavy. Můj soused prohlíží štos novin, tak jako se skáče po stanicích, kanálech a televizních obrazech stiskem knoflíku dálkového ovládání televizoru: na každé stránce si prohlíží snímky, čte titulky, tu a tam nějaký fragment článku. Televizní způsoby pronikly do našeho chování. Všude se ukrádá princip ovladače. Budeme převracet, přeskakovat, přelétat stránky, obrázky, pohledy, zážitky, lidi, s nimiž se setkáme. Vidím, jak jiní moji sousedé, také v pospěchu, zběžně listují svými novinami. V kabině místo pilného, mnišského čtení – náramně šeleštění papírem.“

Není těžké zaznamenat, že mezi mládeží začíná dominovat – dohodněme se na tomto termínu – počítačový postoj. Není to obyčejná apatická pasivita, spíše pozorné očekávání, ale právě jen očekávání: že někdo něco řekne, k něčemu vyzve. Je to postoj člověka nastaveného na příjem, postoj diváka a posluchače. Stejně jako počítač: všechno bude skvěle fungovat s tou podmínkou, že někdo zmačká klávesu.

Elektronická revoluce druhé poloviny 20. století vykopala hlubokou propast mezi dvěma pokoleními, vlastníky dvou různých představitelství. Tato revoluce stvořila nový svět – svět počítačů, médií, internetu, virtuální reality, s nímž se identifikuje mladá generace. Naproti tomu starší „předvirtuální“ generace, buď již ztratila sílu, nebo nedokáže v sobě vzbudit zájem o kybernetický prostor. Následkem toho dvě generace existující vedle sebe obývají dvě různé skutečnosti. Jinak řečeno: elektronická revoluce „předhodila“ lidstvu ještě jeden, nový svět, do nějž mladší generace našeho druhu vstoupila bez váhání, zatímco ta starší generace zůstala vně, v tradičním, odedávna sobě známém slzavém údolí.

1. 11. 1996

Texty. Neutuchající invaze, která nás deptá,

vyčerpává, mučí, zabíjí naši citlivost, žere čas. Knihy, brožury, revue, časopisy, noviny, xerokopie, reklamy, tiskoviny, letáky... To všechno denně dotírá z knihkupectví, novinových stánků, z počítače, útočí z přečpané listonošovy brašny, z poštovní schránky, prší z aktovek obchodních agentů a akvizitérů, řine se v kaskádách z tiskařských strojů, z dálnopisů, faxů, e-mailu. Mám strach setkávat se s lidmi, protože mi hned strčí něco ke čtení. Nerad sděluji svou adresu, protože mi hned pošlou něco ke čtení.

Pořád mi někdo klade otázku: „Čtels to?“ „Ne.“ „Nečtels to? To si ale určitě musíš přečíst. Musíš! Hned ti to dám (půjčím, pošlu, odfaxuju atd.)“

Zrychlení a splývání zpráv (informací) v současných médiích je nebezpečné mj. proto, že šíří stereotypy. Rychle! Rychle! Není čas na nuance, podrobnosti, mnohoznačnosti, rozdíly, odstíny. Něco je bílé nebo černé a dost. Tečka. Místo bohatosti zabírá tempo, všechno je opakováním toho samého, jen aby to bylo rychle, jen aby se udržel rytmus.

Z povrchu země zmizelo plémě objevitelů, podobně jako kdysi vymřela plemena bludných rytířů, mořských korzárů, nebojácných conquistadorů. Svět se nejen smrštil, ale zevšedněl. Víme víc, ale to víc je zbaveno příchuti emoce, prožitku a tajemství, která kdysi provázela člověka, když se stýkal s něčím kulturně, antropologicky novým a jiným. Už nemusíme organizovat výpravy, namáhat se, riskovat. Svět přichází k nám: jeho obrazy proplovávají před našima očima, když ve svém bytě sedíme před televizorem.

Nové, oblíbené téma médií: operace slavných lidí. Operace papeže. Operace Jelcina. Operace Havla. Vstupní brány do nemocnic. Rozhovory s chirurgy. Kamery jsou zatím umístěny v hlavní hale kliniky, ale už brzy se zavěsí nad operačními stoly a budeme moci zblízka přihlížet, jak pulsují krovající vnitřnosti slavného člověka.

Historie lidstva započala obrázky (skalní kresby v Austrálii, v Altamíře, v Lascaux, na Saharě) a končí obrázky (televize, internet). Záhy se ukáže, že písmena, tisk a kniha byly v historii kultury krátkou epizodou.

Pocit, že v humanitních vědách něco objevujeme, plyne dnes jen z naší nedostatečné sečtenosti.“

Z knihy Ryszarda Kapuścińského *Lapidarium III*, Warszawa 1997, vybral, přeložil a úvodem opatřil Jiří Fiala.)

Ryszard Kapuściński
Warszawa
1991

První dva roky reformy kurikula na 3. LF UK – pohled zvenčí

Následující je stručná informace o dosavadním průběhu reformy výuky, ke které přistoupila 3. LF UK v Praze. Jde pouze o povrchní dojem někoho, kdo se sice o reformní snahy ve výuce medicíny a o výsledky 3. LF UK zajímá, nezažil však pražské snažení na vlastní kůži a ví pramálo o nadšení, odporu a zklamání, které mohly úsilí o hluboké změny v životě fakulty provázet.

Většina našich učitelů pravděpodobně o novém kurikulu 3. LF UK nemá tušení. Někteří o něm slyšeli, a to často s jízlivým doplněním, že jde o křečovitou snahu fakulty zachránit se po tom, co se rozšířila zvěst o pravděpodobném zrušení jedné z pěti lékařských fakult Univerzity Karlovy (tento rekordní počet by si jistě zasloužil citaci v Guinnessově sbírce kuriozit). Na obranu fakulty je zde nutno uvést, že se její minulí i současný děkan, profesori Höschl a Anděl, zabývali možností reformy kurikula již před řadou let.

Délka přípravného stadia reformy výuky na lékařských fakultách se obvykle odhaduje na tři až pět let. Na 3. LF UK bylo toto období kratší, zřejmě proto, že fakulta mohla navazovat na rozsáhlé zkušenosti velkého počtu fakult zahraničních a také proto, že se vedení rozhodlo provést reformu po jednotlivých ročnících. Na počátku změn na 3. LF stálo všemi citované dvoudenní shromáždění mimo Prahu, na kterém účastníci referovali o reformách provedených na řadě zahraničních lékařských fakult. Následovala otevřená diskuse, po které bylo rozhodnuto, že se fakulta dá u nás dosud neprobádanou a nevyzkoušenou cestou reformy tradičního kurikula, které se používá snad již po staletí.

Studium zahraničních zkušeností, návštěvy reformovaných fakult a pokračující diskuse vedly nakonec k vytvoření modelu, podle kterého započala výuka v prvním ročníku v akademickém roce 1996/97.

Nové kurikulum dodržuje základní dělení studia medicíny na období „teorie“, tj. nauky o zdravém člověku, preklinickou část a klinické závěry. Hlavní změny v organizaci výuky se odehrávají v prvních dvou částech.

Dva roky prvního rigoróza doznaly podstatné změny. Členění na jednotlivé předměty bylo zachováno, byly však přeskupeny do čtyř „modulů“. První z nich zahrnuje lidskou „normologii“ (Struktura a funkce lidského těla). Druhý modul je věnován životu buňky a genetice (Bilogie buňky a genetika). Třetí modul se zabývá praktickými aspekty laboratorní práce, úvodem do vyšetřovacích metod, biostatistikou a informatikou (Metodologické základy medicíny). Čtvrtý modul se nazývá Potřeby nemocného s úvodem do péče o nemocné, základy první pomoci a psychologii pacientů a jejich vztahu k lékaři. Tzv. integrované konference navazují na závěr dvouletého studia. V diskusi se studenty se shrnují poznatky a ilustrují na pacientech. Studenti a učitelé na konferencích (samozřejmě i mimo ně) otevřeně diskutují o organizaci výuky, metodických otázkách a dalších problémech, jejichž vyřešení může přispět ke zlepšení nového kurikula. Za koordinátora reformy prvního rigoróza byl vybrán profesor Štingl, anatem. Fakulta již dospěla na závěr první části reformovaného kurikula, pro který stanovila souhrnnou zkoušku z několika předmětů prvních dvou let studia. Pro zkoušku bylo vytvořeno sto otázek s názvy signalizujícími pře-

vážně funkční zaměření. Syllabus každé otázky informuje studenta, které oblasti morfologie, funkce a biochemie by měl ovládat, aby obstál před zkušební skupinou, tvořenou anatemem, histologem, fyziologem a biochemikem.

Praktické zkušenosti se studiem preklinických oborů teprve přijdou. Reforma zde vyčlenila obecné části řady předmětů, které mají studenty uvést do obecné problematiky nemoci a seznámit je s terminologií. Na tuto úvodní část naváže problémově orientované studium se třemi okruhy převážně funkčně definovanými. V této části mají studenti v diskusi nad vybranými klinickými případy používat a upevňovat si znalosti z obecného úvodu, spojit je s klinickou problematikou a dále si zvykat na samostatné řešení diagnostických problémů. Do druhé části kurikula je zařazena oblast volitelných kurzů. Následovat by měla opět souhrnná zkouška.

Údobí klinické výuky má doznat změny nejméně – půjde o blokové studium s možností detailně se věnovat určité zvolené části.

Jak již bylo řečeno, fakulta dospěla na závěr první části a několik učitelů naší fakulty mělo možnost zúčastnit se závěrečných zkoušek, diskutovat se zúčastněnými učiteli i se studenty, z nichž někteří při zkoušce obstáli, jiní ne. U těch úspěšných bylo zcela evidentní potěšení, s jakým kombinovali své znalosti z morfologie, fyziologie a biochemie v odpovědi na otázky členů zkušební komise. Otázky nešly do hloubky, na kterou jsme zvyklí při zkoušení v jednotlivých disciplínách, to však nebylo záměrem integrující zkoušky. Podstatné nedostatky v kterémkoliv ze zahrnutých předmětů však vedou k neúspěchu s nutností opakovat celou soubornou zkoušku.

Třetí lékařská fakulta zjevně žije reformou, a to nejen učitelé, ale i studenti, kteří na rozdíl od našich studentů tvoří spolupracující kolektiv. Reprezentanti fakulty o dosavadních zkušenostech opakovaně referovali (děkan prof. Anděl i na naší Vědecké radě) a v letošním lednu uspořádali dvoudenní mezinárodní konferenci o nových směrech ve výuce. V rozhovorech s učiteli je patrný entuziasmus, se kterým k vytváření nového kurikula přistupují, současně si však jsou vědomi velké zodpovědnosti, kterou mají vůči svým studentům, jimž odpovídají za úspěch přípravy k lékařskému povolání.

České i slovenské lékařské fakulty se zájmem sledují počínání svých pražských kolegů, některé (2. LF UK) se již o vlastní cestu snaží. Na naší fakultě se na zasedáních vědecké rady o reformě výuky v posledních dvou letech několikrát diskutovalo, značná část členů VR LF UP asi považovala diskusi za ztrátu času. Proběhla i anketa mezi vedoucími klinik a ústavů, z ní vyplynulo to, co bylo možné očekávat – klinici jsou většinou pro, přístup „teoretiků“ je přinejmenším rezervovaný. Počkáme-li si další dva roky, budeme znát pražské výsledky z preklinické výuky. Jestliže počkáme dalších deset let, budeme mít dostatečnou představu o promočních úspěších pražských absolventů včetně atestačních zkoušek a budeme je moci porovnat s výsledky našich studentů (pokud budeme jejich popromoční činnost sledovat). O výsledcích 3. LF UK budeme moci diskutovat. Nás přístup bude uvážlivý a demokratický.

J. Dušek

... a tento týden...

12. ŘÍJNA

U-klub, 19.00 hod.: Psi vojáci + Filip Topol – klasika českého bigbitu, klubové vystoupení kapely v čele s kalvíristou, zpěvákem, skladatelem a textařem Filipem Topolem.

17. ŘÍJNA

Sportovní hala FTK UP, 9.00 hod. 13.00 hod.: volejbal SK UP – NH Ostrava, mladší dorostenky P-ČR.

Sportovní hala FTK UP, 12.00 hod.: basketbal SK UP – Nový Jičín, mladší dorostenci, I. DL.

Sportovní hala FTK UP, 15.00 hod.: volejbal SK UP – KP Brno, starší dorostenky P-ČR.

Sportovní hala FTK UP, 17.00 hod.: volejbal SK UP – NH Ostrava, ženy extraliga.

18. ŘÍJNA

Sportovní hala FTK UP, 10.00 hod.: volejbal SK UP – KP Brno, starší dorostenky, P-ČR.

Sportovní hala FTK UP, 11.00 hod.: basketbal SK UP – Sp. Přerov, starší dorostenky.

Sportovní hala FTK UP, 13.00 hod.: basketbal BCM – Nový Jičín, mladší dorostenci, DL.

Vybíráme z tisku o UP odjinud

Kamelot patří k nejlepším kapelám folku, country a trampské hudby, které se pohybují na českých pódiiích. Za šestnáctiletou kariéru vydal dvanáct desek, čtyřikrát se v časopise Folk a Country stal skupinou roku a třikrát získal desku roku. Letos se fanoušci Kamelotu dočkali již třináctého alba. Jmenuje se Země antilop. „Je to název titulní skladby, k níž jsme také natočili klip, a má nejvýraznější melodii. Samotnou písničku hrajeme už přes rok a má úspěch“, říká baskytarista a zpěvák Petr Rotschein. „Název má symbolizovat únik ze současného přetechizovaného a spěchajícího světa někam za obzor. Pro nás je Afrika tak vzdálená, že je to zřejmě vize nespílnitelná“, dodal.

(Země antilop nabízí únik ze současného světa, Mladá Fronta Dnes 8. října)

Poznámka redakce

Redakce Žurnálu vítá informace a náměty ze všech oblastí života Univerzity Palackého, především pak aktuální příspěvky nepřesahující počet 30–50 řádků. Vzhledem k omezenému rozsahu stran si redakce v opačném případě vyhrazuje právo příspěvky (s výjimkou odborných textů) krátit.

V zájmu rychlého a bezchybného přenosu informací žádáme zájemce o uveřejnění textů v Žurnálu UP, aby své příspěvky redakci dodávali (pokud jim to dovolí technické zázemí) na disketách nebo prostřednictvím e-mailu (nejlépe v editoru T602).

Děkujeme za pochopení a spolupráci.

Redakce Žurnálu UP